

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Česká Lípa 29. 4. 2013
Č. j.: SRS 024388/2013

Oblastní odbor SRS
Pražská 765
440 01 Louny

Zpráva č. 5 - Oblastního odboru Louny o výskytu škodlivých organismů a poruch za období 22. 4. až 28. 4. 2013

1. Počasí

Období od 22. 4. do 28. 4. bylo charakteristické pravým jarním počasím. Prvních pět dnů sledovaného období bylo slunečno až polojasno, proměnlivý vítr, místy slabé lokální srážky a chladná rána s teplotami pohybujícími se mezi 5 °C až 10 °C. Odpolední teploty se postupně zvyšovaly z 18 °C až na letních 26 °C. V těchto slunečných dnech negativně působila slabá ozonová vrstva s větší propustností pro UV paprsky, které jsou nebezpečné pro rostlinné i živočišné pokožkové buňky. Závěr období přinesl lokální bouřky, ochlazení na 15 °C až 19 °C odpoledne a slabé srážky. V celé oblasti byly srážky spíše podprůměrné. Bylo naměřeno mezi 0,5 mm (Žatecko) až 6 mm (Teplicko) srážek za celé sledované období. Vyšší srážky byly naměřeny především v severovýchodních oblastech okresu Semily (Kvítkovice, 11 mm a Jilemnice, 24 mm).

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Vlivem velmi teplého počasí se vývoj vegetace urychluje a zpoždění ve vývoji způsobené pozdním nástupem jara se zkracuje. Intenzivně jsou prováděny polní práce. V nižších a teplejších oblastech dokončují setí kukuřice a drátkování chmele. Ve středních a vyšších polohách postupuje setí kukuřice, hrachu, slunečnice, cukrové řepy a sázení brambor, případně se dokončují poslední předsetěvé práce. Bylo zahájeno insekticidní ošetření porostů řepky ozimé, herbicidní a insekticidní ošetření ozimých obilovin a také preventivní fungicidní, místy i insekticidní, ošetření chmelnic a intenzivně ošetřovaných sadů. Podle potřeby jsou aplikovány regulátory růstu, listová výživa i další regenerační dávky dusíku. V sadech se mimo chemických zásahů a přihnojování provádí dosazování stromků, vláčení a úklid meziřadí. Na Litoměřicku je vysazena většina zeleniny (zelí, květák, kapusta, kedluben).

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 23-31 BBCH, tj. třetí odnož viditelná až fáze 1. kolénka: první kolénko těsně nad povrchem půdy zjiitelné, vzdálené od odnožovacího uzlu min. 1 cm)

V okrese Liberec (Dolní Chrastava, 22. 4.) byl pozorován první výskyt **lemované stébelné skvrnitosti pšenice (*Ceratobasidium cornigerum*)** a **mšice střežchové (*Rhopalosiphum padi*)**.

Výskyty **dřepčků rodu *Phyllotreta*** byly pozorovány v okresech Česká Lípa (Kravaře v Čechách a Pavlovice, 25. 4.) a Louny (Hřivčice, 24. 4.).

První výskyty **kohoutka černého (*Oulema melanopus*)** byly shledány v okresech Česká Lípa (Kravaře v Čechách, 25. 4.), Chomutov (Droužkovice, 23. 4.), Liberec (Dolní

Chrastava, 22. 4.), Litoměřice (Horní Řepčice, 25. 4., Roudnice nad Labem, 23. 4.), Louny (Hřivčice, 24. 4.) a Most (Havraň, 22. 4.).

První výskyt **kohoutka modrého (*Oulema gallaeciana*)** byly pozorovány v okresech Česká Lípa (Kravaře v Čechách, 25. 4.), Louny (Lipenec, 25. 4.), Liberec (Dolní Chrastava, 22. 4.), Litoměřice (Roudnice nad Labem, 23. 4.) a Teplice (Měrunice, 24. 4.).

Příznaky napadení oběma druhy kohoutků jsou podélné úzké pruhy mezi listovými žebry vykousané brouky a larvami. Larvy na rozdíl od brouků ponechávají při žíru dolní pokožku listů neporušenou. Žloutnou a vadnou listy. Nejvíce bývají napadány okraje porostů. Hodnotí se počet dospělců obou druhů kohoutků a počet vajíček a larev. Kohoutci se vyskytují ve škodlivém množství v několikaletých cyklech. Larvy jsou škodlivější než dospělci. Napadené rostliny špatně metají a předčasně dozrávají. Jarní obilniny jsou k napadení citlivější než ozimé.

Přípravky na ochranu rostlin aplikujeme na základě monitorování škůdce smýkáním a vizuálním pozorováním výskytu vajíček a larev. Ekonomický práh škodlivosti nastává při výskytu 0,3 a více dospělců na 1 smyk a při 0,4 a více vajíček a larev na 1 odnož.

JEČMEN OZIMÝ (RF 25-31 BBCH, tj. čtvrtá odnož viditelná až fáze 1. kolénka: první kolénko těsně nad povrchem půdy zjiitelné, vzdálené od odnožovacího uzlu min. 1 cm)

V okresech Litoměřice (Žitenice, 23. 4.) a Louny (Lubenec, 23. 4.) byly odebrány a do diagnostické laboratoře odeslány první vzorky rostlin s podezřením na **virovou zakrslost ječmene (*Wheat dwarf virus*)** a **virovou žlutou zakrslost ječmene (*Barley yellow dwarf virus*)**. Potvrzené pozitivní nálezy budou uvedeny v následujících monitorovacích zprávách.

První výskyt **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)** byl pozorován v okresech Děčín (Vilémov, 25. 4.) a Semily (Záhoří u Semil, 23. 4.). V okrese Děčín šlo zároveň o výskyt střední.

Na ječmeni: od konce sloupkování na čepelích a pochvách listů zprvu vodnaté, modravě šedé skvrny, obvykle 0,5-2 cm dlouhé, které záhy od středu usychají a mění barvu na šedobílou. Tvar skvrn oválný až podélný, často s jedním koncem špičatým. Skvrny dostávají tmavohnědý okraj, který ostře ohraničuje skvrnu od zdravého pletiva. Pokud vznikne skvrna na bázi listové čepele, může přerušit úplně přísun živin a list zasychá. Od mléčné zralosti mohou být napadány i klasy, příznaky však jsou méně nápadné.

Použití fungicidu přichází v úvahu obvykle od fáze 37 DC (objevení posledního listu) do fáze 39 DC (plně vyvinutý praporcový list) při šíření choroby. Za orientační prahovou hodnotu lze považovat u ječmene 20-30 % napadených druhých až čtvrtých listů shora. Vzhledem k charakteru fungicidů povolených na spálu ječmene lze přitom počítat skvrny spály a síťovité skvrnitosti ječmene. Při pozdější aplikaci fungicidů je třeba pečlivě zhodnotit možnost použití přípravku na ochranu rostlin při dodržení ochranné lhůty.

První výskyt **lemované stébelné skvrnitosti pšenice (*Ceratobasidium cornigerum*)** byl pozorován v okrese Ústí nad Labem (Dubice, 23. 4.).

V okrese Louny (Chožov, 24. 4.) byl pozorován první výskyt **síťovité skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** a v okrese Litoměřice (Křesín, 24. 4.) byl pozorován výskyt střední.

Aplikace listových fungicidů přichází v úvahu při šíření choroby do vyšších listových pater. Nejspíše to bude již ve fázi 30 DC (vzpřimování porostu), obvykle kolem fáze 32-39 DC (2. kolínko až poslední list) výjimečně při počínajícím metání. Za prahovou hodnotu pro nasazení fungicidu lze považovat stav, kdy 20-30 % druhých až čtvrtých listů shora vykazuje napadení. Vzhledem k charakteru fungicidů povolených proti síťovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene lze přitom počítat skvrny způsobené touto skvrnitostí a původcem spály ječmene.

V okrese Louny (Tuchořice, 25. 4.) bylo pozorováno slabé ohniskové poškození ozimého ječmene **drátovci (*Agriotes spp.*)**.

V okresech Česká Lípa (Pavlovice, 25. 4.), Liberec (Čtveřín, Svijanský Újezd, 23. 4.) a Louny (Tuchořice, 25. 4.) byl pozorován první slabý výskyt dospělců **kohoutka modrého (*Oulema gallaeciana*)** i **kohoutka černého (*Oulema melanopus*)**.

V okrese Louny (Chožov, 24. 4.) byl pozorován první slabý výskyt dospělců **kohoutka černého (*Oulema melanopus*)**.

Pozorování a ošetření porostů – viz pšenice ozimá.

JEČMEN JARNÍ (RF 07-11 BBCH, tj. koleoptile vystoupila ze semene až 1. list rozvinutý)

V okrese Louny (Podbořansko a Žatecko) bylo pozorováno poškození vzcházejících porostů úživným žírem **dřepčíků rodu *Phyllotreta***.

V okrese Louny (Telce, 24. 4.) byl pozorován první slabý výskyt **sít'ovité skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** a první střední výskyt **kohoutka černého (*Oulema melanopus*)**.

Pozorování a ošetření porostů – viz ječmen ozimý a pšenice ozimá.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 32-57 BBCH, tj. 2. internodium viditelné až jednotlivé květy sekundárních květenství viditelné - uzavřené)

V okrese Louny (Liběšovice, 23. 4.) byl pozorován první výskyt **plísňě brukvovitých (*Hyaloperonospora parasitica*)**.

V okresech Česká Lípa (Sosnová, 25. 2.), Liberec (Chrastava, 22. 4. a Svijanský Újezd, 23. 4.), Litoměřice (Podluský, 23. 4.), Louny (Černochoy, 24. 4.) a Semily (Mašov u Turnova, 23. 4., Sekerkovy Loučky, 23. 4. a Volavec, 25. 4.) byl pozorován lokální střední až plošný střední výskyt **blýskáčka řepkového (*Meligethes aeneus*)**.

Pozorování imág blýskáčka řepkového ve vrcholových květenstvích se provádí 1 x týdně od dosažení teploty 9 °C do počátku květu řepky. Kontroluje se květenství 50 ti rostlin (10 míst x 5 květenství). Ošetření se doporučuje při překročení prahu škodlivosti, při výskytu více než 300 brouků na vrcholových květenstvích 100 rostlin.

V okrese Liberec (Chrastava, 22. 4. a Svijanský Újezd, 23. 4.) byl zjištěn střední výskyt **krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*)**. V okrese Semily (Mašov u Turnova, 23. 4.) byl shledán výskyt první.

Pozorování imág krytonosců se provádí dvakrát týdně ve 2 Mörickeho miskách, nebo na 2 žlutých lepových deskách, od dosažení maximální teploty 6 °C do zjištění maxima náletu. Optické lapáky se umístí na protilehlé strany, nejméně 10 m od jeho okraje směrem do porostu. Mörickeho misky se naplní do ¾ vodou, pro snížení povrchového napětí se kápne do každé misky saponátový prostředek. Proti zamrznutí se může přidat lžíce kuchyňské soli.

*Ošetření se provede při průměrném výskytu krytonosce čtyřzubého (*Ceutorhynchus pallidactylus*) 5 a více brouků na 1 misku za 1 den, u krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*) při průměrném výskytu 3 a více brouků na 1 misku za 1 den.*

V okrese Louny (Hřivice, 25. 4.) byl zaznamenán první slabý výskyt **krytonosce šesulového (*Ceutorhynchus obstrictus*)** v květech řepky.

Krytonosec šesulový svým žírem umožňuje napadení šesulí bejlomorkou kapustovou. Oba škůdci společně mohou způsobit až 50 % ztráty na výnosech semen, zvláště v teplých letech. Navíc pozerky brouků přispívají k napadení rostlin houbovými chorobami.

Hodnotí se výskyt brouků na rostlinách – 2 x týdně v období od kvetení řepky (asi 30 % květů na hlavním stonku kvete) do plného květu (asi 50 % květů na hlavním stonku otevřených, první korunní plátky již opadávají), fáze 63-65 BBCH, Pozorování se provádí na protilehlých stranách honu (bloku) ve vzdálenosti 5 m od okraje porostu, kde se vždy namátkově vybere a prohlédne, rovnoběžně s okrajem, 25 rostlin (vždy po 10 krocích 1 rostlina) a to v době mezi 9. a 11. nebo 16. a 18. hodinou, ve dnech, kdy teplota v dopoledních hodinách dosáhne alespoň 15 °C. Pozorovatel prochází opatrně porostem a počítá sedící dospělé krytonosce šesulového.

Porosty se ošetřují podle signalizace od fáze žlutého poupěte (59 BBCH) do konce plného květu (67 BBCH) při výskytu alespoň jednoho sedícího dospělé krytonosce šešulového na jednu rostlinu, zjištěno na 4 x 25 vrcholových květenstvích v době mezi 9-11 hodinou a mezi 16-18 hodinou za slunečného a klidného počasí, kdy teplota v dopoledních hodinách dosahuje alespoň 15 °C.

První výskyt **slimákovitých (Limacidae)** byl pozorován na okrajích porostů ozimé řepky v okrese Semily (Sekerkovy Loučky, 22. 4. a Volavec, 24. 4.).

OKOPANINY

CUKROVKA (RF 09 BBCH, vzcházení: délka klíčku - dvojnásobek průměru semene, objevení se děloh nad povrchem půdy)

V okrese Litoměřice (Sedlec, 22. 4.) byl pozorován první výskyt příznaků poškození **maločlencem čarkovitým (Atomaria linearis)** a **dřepčíkem rdesnovým (Chaetocnema concinna)**.

Chemicky se ošetří všechny porosty, kde od vzcházení do stádia 2 pravých listů počet brouků dosáhne nebo přesáhne kritické číslo. Za kritické číslo se považuje počet brouků, který by způsobil zředění porostu pod optimálních 80 000 jedinců na 1 ha. Kritické číslo se mění podle podmínek pro vegetaci cukrovky a podle velikosti rostlin. Vyjadřuje se počtem brouků v průměru na 1 rostlinu.

Kritická čísla maločlence čarkovitého (počet brouků na jednu rostlinu)

Podmínky pro vegetaci cukrovky	Velikost rostlin	
	stadium děložních lístků	vyvíjí se 1. pár pravých listů
Normální (odpovídající víceletému průměru)	2-3	4-6
Příznivé (teplo, dostatek srážek)	4-6	8-11
Nepříznivé (teplo, nedostatek srážek)	0,5-1	1-3

PÍCNINY

VOJTĚŠKA (RF 25-32 BBCH, tj. ukončení prodlužovacího růstu a počátek tvorby pupat až začátek kvetení: za začátek kvetení se považuje: a/ když na jedné rostlině rozkvetou tři květenství; b/ když 10 % lodyh má nejméně po jednom květenství)

První výskyt dospělců **kyjatky hrachové (Acyrtosiphon pisum)** byl pozorován v okrese Litoměřice (Hrdly, 23. 4.).

V okrese Louny (Stradonice u Pátku, 24. 4.) byl pozorován první a zároveň i střední výskyt **listopase čárkovaného (Sitona lineatus)**.

Porosty se ošetřují postřikem insekticidy v období od vzcházení do fáze 3-4 pravých listů.

V okrese Louny (Pšov, 23. 4.) byl zjištěn silný výskyt **hraboše polního (Microtus arvalis)**.

Pozorování a ošetření porostů – viz předchozí monitorovací zprávy č. 3 a č. 4.

CHMEL (RF 08-13 BBCH, tj. počátek růstu stonku - chmelová babka ořezaná až třetí pár listů vyvinutý)

V Žatecké oblasti bylo zahájeno preventivní ošetření náchylných odrůd proti **plísni chmele (Pseudoperenospora humuli)**.

V okrese Louny (Blšany, 23. 4. a Stekník, 25. 4.) byl na rašícím chmelu pozorován střední až silný výskyt **dřepčíka chmelového (*Psylliodes attenuata*)**. Výskyt tohoto škůdce lze hodnotit jako plošný v Žatecké i Ústěcké chmelařské oblasti. Lokálně již bylo přistoupeno k chemickému ošetření např. Okres Litoměřice (Liběšice, 25. 4.).

Ochranný zásah proti jarní generaci dřepčíka chmelového se doporučuje provést při zjištění střední intenzity napadení, tj. poškození (děrování) 5-10 % listové plochy.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

HRUŠEŇ (RF 54-56 BBA, tj. zelené špičky listů vyrůstají asi 10 mm nad šupiny pupenů, oddělení prvních listů - stadium myší ouško až jednotlivé květy se začínají se od sebe navzájem oddělovat, ještě uzavřené - fáze zeleného poupěte)

V okrese Litoměřice (Horní Nezly, 25. 4.) byl pozorován střední výskyt vajíček **mery hrušňové (*Cacopsylla pyricola*)**.

Ošetření je nutné, jestliže se zjistí nejméně 2 vajíčka na 5 m délky letorostů. Hodnotí se 25 větviček dvouletého dřeva po 20 cm, odebraných v sadu ve směru úhlopříčky před nebo při rašení.

Přípravek se aplikuje v době před líhnutím prvních nymf, přibližně ve fenofázi myšího ouška.

V okrese Louny (Židovice u Hnojnice, 24. 4.) byl pozorován první slabý výskyt **obaleče pupenového (*Spilonota ocellana*)**.

JABLOŇ (51-56 BBCH, tj. zaoblování květních pupenů, šupiny pupenů prodloužené, objevují se světle zbarvené části až prodlužování květních lístků, kališní lístky slabě otevřené, korunní lístky sotva viditelné - stadium růžového poupěte)

V okrese Litoměřice (Klapý, 14. 4.) byl pozorován první výskyt **padlí jabloně (*Podosphaera leucotricha*)**.

V okrese Litoměřice (Dobříň, 24. 4.) byl pozorován silný výskyt dospělců **svilušky ovocné (*Panonychus ulmi*)**.

Přírozenými nepřáteli svilušek jsou draví roztoči čeledi Phytoseidae.

Za vegetace se ošetřuje zpravidla při výskytu svilušek na více než 60 % listů, nebo jestliže se zjistí v průměru 4-6 pohyblivých jedinců svilušky ovocné, svilušky chmelové nebo jiných druhů svilušek na jeden list.

V okrese Litoměřice (Klapý, 14. 4.) bylo pozorováno líhnutí larev **mšice jabloňové (*Aphis pomi*)** a **mšice jitrocelové (*Dysapsis plantaginea*)**.

V okrese Louny (Želkovice, 25. 4.) byl pozorován první výskyt larev **mery jabloňové (*Cacopsylla mali*)**.

V okresech Česká Lípa (Pavlovice, 24. 4.), Litoměřice (Klapý, 14. 4.) a Semily (Žernov, 23. 4.), byl pozorován první výskyt **květopasa jabloňového (*Anthonomus pomorum*)**. V jiné lokalitě okresu Litoměřice (Dobříň, 24. 4.) byl pozorován výskyt vajíček v květenstvích jabloně.

V okrese Děčín (Březiny u Děčína a Malšovice, 26. 4.) byl pozorován první a zároveň silný výskyt **klíněnky jabloňové (*Phyllonorycter blancardellus*)**.

V okrese Děčín (Markvartice, 25. 4.) byl pozorován první a zároveň silný výskyt **obaleče slivoňového (*Grapholita lobarzewskii*)**.

V okrese Děčín (Březiny u Děčína a Malšovice, 25. 4.) byl pozorován první a zároveň silný výskyt **obaleče trnkového (*Grapholita janthinana*)**.

V okrese Liberec (Svijanský Újezd, 23. 4.) byl pozorován výskyt **zajícovitých (*Leporidae*)**.

Peckoviny

MERUŇKA (RF 60-65 BBA, tj. první květy otevřené až plný květ, 50% květů otevřeno)

V okrese Louny (Židovice u Hnojnice, 25. 4.) byl pozorován první slabý výskyt **obaleče východního (*Grapholita molesta*)**.

V okrese Litoměřice (Slatina, 24. 4.) byl pozorován první výskyt housenek **píd'alky podzimní (*Operophtera brumata*)** a střední výskyt **obalečů (*Tortricidae*)**.

Výskyt obalečů je vhodné sledovat feromonovými lapáky a asi týden po výrazné letové vlně provést ošetření organofosfáty nebo neonikotinoidy.

SLIVONĚ (RF 51–57 BBCH, tj. zaoblování květních pupenů, šupiny pupenů prodloužené, objevují se světle zbarvené části až prodlužování květních (korunních) lístků, kališní lístky slabě otevřené, korunní lístky sotva viditelné - stadium bílé/růžové poupě)

V okrese Louny (Židovice u Hnojnice, 22. 4.) byl pozorován první slabý výskyt **obaleče švestkového (*Cydia funebrana*)**.

V okrese Litoměřice (Dobříň, 23. 4.) byl při monitoringu jarních škůdců na peckovinách zaznamenán střední výskyt housenek **píd'alky podzimní (*Operophtera brunata*)**.

Na jaře se pozorují pozerky na mladých listech, květních poupatech, květech i plodech ovocných dřevin. V listech vykousané zpočátku drobné otvory, které se postupně zvětšují až zůstávají jen silnější žebra.

Přímou chemickou ochranu doporučujeme při škodlivém výskytu housenek píd'alky podzimní v jarním období, 2 a více housenek na sto květních (listových) růžic, následně doporučujeme nepřímou ochranu zaměřenou na mechanické hubení, po kmeni šplhajících, samiček píd'alky podzimní pomocí lepidel a lepových pásů umístěných na kmenech stromů v období od první poloviny října do února.

TŘEŠEŇ (RF 56- 64 BBCH, tj. jednotlivé květy se začínají oddělovat, ještě uzavřené - zelené poupě až 40 % květů otevřeno)

V okrese Litoměřice (Slatina, 24. 4.) byl pozorován první výskyt housenek **píd'alky podzimní (*Operophtera brumata*)** a střední výskyt **obalečů (*Tortricidae*)**.

VIŠEŇ (RF 11 BBA, tj. první listy rozvinuté, další se ještě rozvíjejí)

V okrese Liberec (Pěňčín, 23. 4.) byl zjištěn první výskyt **zajícovitých (*Leporidae*)**.

Drobné ovoce

RYBÍZ (RF 57, oddělení prvních květních poupat na prodlužujícím se hroznu)

V okrese Litoměřice (Slatina, 25. 4.) byly pozorovány na listech první příznaky poškození **mšicí rybízovou (*Cryptomyzus ribis*)**.

OBECE

V okrese Louny (Žatec, 24. 4.) byly v okrasných sklenících odebrány vzorky listů chryzantémy s podezřením na výskyt **viroidové zakrňlosti chryzantémy (*Chrysanthemum stunt viroid*)**.

V okresech Děčín (Kunratice u Děčína, 23. 4.), Liberec (Liberec, 25. 4.) a Semily (Volavec, 24. 4.) byly zjištěny první výskyty **slimákovitých (*Limacidae*)** v zahradách, podél neudržovaných příkopů apod.

Za Oblastní odbor Louny zpracoval: Luboš Pomichálek
Ing. Aleš Janeček